Europees Parlement
2024-2029

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2025)0175

Verslagen van 2023 en 2024 over Oekraïne

Resolutie van het Europees Parlement van 9 september 2025 over de Commissieverslagen van 2023 en 2024 over Oekraïne (2025/2026(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien zijn eerdere resoluties over Oekraïne,

– gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Ukraine 2024 Report” (SWD(2024)0699) bij de mededeling van de Commissie inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2024 (COM(2024)0690),

– gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Ukraine 2023 Report” (SWD(2023)0699) bij de mededeling van de Commissie inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2023 (COM(2023)0690),

– gezien de conclusies van de Europese Raad van 24 juni 2022, waarin aan Oekraïne de status van kandidaat-lidstaat werd toegekend, van 15 december 2023, waarin de opening van toetredingsonderhandelingen werd bekrachtigd, en van 20 maart 2025,

– gezien Verordening (EU) 2024/792 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot vaststelling van de faciliteit voor Oekraïne[1],

– gezien het rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) uit 2021 getiteld ”OECD Review of the Corporate Governance of State-Owned Enterprises: Ukraine” en de follow-updialogen die in aansluiting daarop in 2024 hebben plaatsgevonden,

---

1 PB L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.

– gezien de achtste evaluatie door het Internationaal Monetair Fonds van de uitgebreide financieringsfaciliteit voor Oekraïne voor de periode 2023-2026,

– gezien de adviezen van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa, met name het dringende follow-upadvies van 9 oktober 2023 over de adviezen inzake de wet betreffende wijzigingen van bepaalde wetgevingshandelingen van Oekraïne ter verduidelijking van de bepalingen inzake de concurrerende selectie van kandidaten voor de functie van rechter bij het Grondwettelijk Hof van Oekraïne, en het follow-upadvies van 9 oktober 2023 over het advies inzake de wet op nationale minderheden (gemeenschappen),

– gezien de verslagen van de Groep van Staten tegen Corruptie (Greco) over Oekraïne, met name de vierde evaluatieronde en het addendum bij het tweede nalevingsverslag over preventie van corruptie met betrekking tot parlementsleden, rechters en aanklagers in Oekraïne van 22 november 2024,

– gezien het verslag van 3 juli 2025 dat Oekraïne overeenkomstig artikel 68, lid 1, van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (situatieverslag) heeft ingediend, en gezien de aanvullende informatie die de Groep van deskundigen inzake actie tegen geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld heeft ontvangen van Oekraïense maatschappelijke organisaties,

– gezien de verslagen van Human Rights Watch over Oekraïne, waaronder het verslag van 5 december 2024 getiteld “All She Did Was Help People – Flawed Anti-Collaboration Legislation in Ukraine”,

– gezien zijn resolutie van 12 maart 2025 over het witboek over de toekomst van de Europese defensie[1],

– gezien de verklaringen van de leiders van Finland, Frankrijk, Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk en Oekraïne na de bijeenkomst met de Amerikaanse president Donald Trump in Washington DC op 18 augustus 2025,

– gezien de verklaring van de voorzitter van de Commissie Ursula von der Leyen en de president van Oekraïne Volodymyr Zelensky na hun bijeenkomst in Brussel op 17 augustus 2025,

– gezien de gezamenlijke verklaring van 16 augustus 2025 van de leiders van Frankrijk, Italië, Duitsland, het VK, Finland en Polen, de voorzitter van de Europese Raad António Costa en de voorzitter van de Commissie Ursula von der Leyen na de ontmoeting tussen de

---

1 PB C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj.

Amerikaanse president Donald Trump en de president van de Russische Federatie Vladimir Poetin in Anchorage, Alaska, op 15 augustus 2025,

– gezien eerdere verklaringen, waaronder de gezamenlijke verklaring van de leiders van Frankrijk, Duitsland, Polen, het VK en Oekraïne na de bijeenkomst van 10 mei 2025 in Kyiv en de gezamenlijke verklaring van Weimar+ over Oekraïne en de Euro-Atlantische veiligheid van 12 mei 2025,

– gezien de gezamenlijke verklaring van verschillende leden van het Europees Parlement van 11 augustus 2025 over de onderhandelingen voor een rechtvaardige vrede voor Oekraïne op basis van het internationaal recht en de wil van het Oekraïense volk,

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0154/2025),

A. overwegende dat het Parlement Ruslands illegale, ongerechtvaardigde en niet-uitgelokte aanvalsoorlog tegen Oekraïne in de krachtigste bewoordingen veroordeelt en het recht van Oekraïne op soevereiniteit, onafhankelijkheid en territoriale integriteit binnen zijn internationaal erkende grenzen steunt; overwegende dat Rusland Oekraïne is binnengevallen en dat terugtrekking van de Russische troepen van het gehele Oekraïense grondgebied en herstelbetalingen voor de schade die Rusland met zijn illegale aanvalsoorlog heeft veroorzaakt, daarom de enig juiste weg naar vrede in Oekraïne is;

B. overwegende dat Rusland met politieke, materiële en militaire steun van zijn bondgenoten, met name Belarus, Iran en Noord-Korea, sinds 24 februari 2022 een grootschalige illegale, niet-uitgelokte en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog tegen Oekraïne voert; overwegende dat Ruslands oorlog tegen Oekraïne echter al in 2014 begon met de illegale bezetting en annexatie van de Krim en de daaropvolgende bezetting van delen van de regio’s Donetsk en Loehansk; overwegende dat deze aanvalsoorlog een schaamteloze en flagrante schending vormt van het Handvest van de VN en van de grondbeginselen van het internationaal recht en het internationaal humanitair recht, zoals vastgelegd in de Verdragen van Genève van 1949;

C. overwegende dat het aantal Russische raketaanvallen en aanvallen met onbemande luchtvaartuigen in juni en juli 2025 op civiele infrastructuur, waaronder ziekenhuizen, scholen, woongebouwen en culturele instellingen, drastisch is toegenomen, wat heeft geleid tot het hoogste aantal burgerslachtoffers sinds mei 2022; overwegende dat volgens gegevens van de VN-waarnemingsmissie voor de mensenrechten in Oekraïne in juni 2025 ten minste 232 burgers zijn

omgekomen en 1 343 gewond zijn geraakt, en dat in juli 2025 286 burgers zijn omgekomen en 1 388 gewond zijn geraakt, wat het hoogste maandelijkse aantal burgerslachtoffers is sinds mei 2022;

D. overwegende dat Rusland moorden pleegt op Oekraïense prominente personen en militairen en sabotageacties uitvoert op kritieke infrastructuur; overwegende dat Andriy Parubiy, voormalig voorzitter van de Verkhovna Rada en voormalig secretaris van de Nationale Veiligheids- en Defensieraad, op 30 augustus 2025 in Lviv op brute wijze is vermoord;

E. overwegende dat Rusland zich in alle Oekraïense gebieden die het illegaal bezet, schuldig maakt aan gedocumenteerde oorlogsmisdaden en deportaties, en dat het veelvuldig gebruikmaakt van manipulatie van informatie, desinformatie en de verspreiding van propaganda om de bevolking opzettelijk verkeerd en niet te informeren;

F. overwegende dat Rusland op 28 augustus 2025 opnieuw een meedogenloze drone- en raketaanval heeft uitgevoerd op verschillende gebouwen in Kyiv, waarbij ten minste 23 mensen omkwamen en meer dan 63 mensen gewond raakten, waaronder kinderen; overwegende dat de gebouwen van de EU-delegatie in Oekraïne ernstig zijn beschadigd bij de aanval, hetgeen een grove schending vormt van het Verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer; overwegende dat ook de kantoren van de Britse Raad in Kyiv tijdens de aanval zijn getroffen en zwaar zijn beschadigd, en dat daarbij één persoon gewond is geraakt;

G. overwegende dat in reactie op de aanvalsoorlog van Rusland in januari 2023 de kerngroep voor de oprichting van een speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne is opgezet; overwegende dat in maart 2023 in Den Haag het Internationaal Centrum voor de vervolging van het misdrijf agressie tegen Oekraïne onder auspiciën van Eurojust is opgericht; overwegende dat de kerngroep in maart 2025 het rechtskader voor het tribunaal heeft voltooid; overwegende dat meer dan veertig landen middels de gezamenlijke verklaring van de bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van 9 mei 2025 over de afsluiting van de werkzaamheden van de kerngroep (Verklaring van Lviv) hun goedkeuring hebben gehecht aan de oprichting van dat tribunaal; overwegende dat de Oekraïense president Volodymyr Zelensky en de secretaris-generaal van de Raad van Europa, Alain Berset, op 25 juni 2025 in Straatsburg de formele overeenkomst tot oprichting van het speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne hebben ondertekend;

H. overwegende dat de Amerikaanse president Donald Trump en de president van de Russische Federatie Vladimir Poetin op 15 augustus 2025 in Anchorage, Alaska, een bilaterale top hebben gehouden; overwegende dat deze top werd gevolgd door ontmoetingen tussen

president Trump, president Zelensky en Europese leiders op 18 augustus 2025 in Washington DC;

I. overwegende dat Oekraïne blijk geeft van bijzondere veerkracht en inzet voor het Europese traject en daarbij tastbare vooruitgang heeft geboekt, ondanks de aanhoudende Russische aanvalsoorlog, die al duizenden slachtoffers heeft geëist, ernstige trauma's heeft veroorzaakt bij veteranen en hun gezinnen, vele steden en essentiële civiele infrastructuur in puin heeft gelegd en heeft geresulteerd in de permanente bezetting van delen van zijn grondgebied door Russische troepen;

J. overwegende dat als gevolg van de Russische invasie momenteel meer dan 4 miljoen Oekraïners in de EU-lidstaten verblijven in het kader van het mechanisme voor tijdelijke bescherming en recht hebben op verblijf, toegang tot de arbeidsmarkt, huisvesting, medische zorg, sociale bijstand en onderwijs voor hun kinderen;

K. overwegende dat het toetredingsproces van Oekraïne tot de EU een belangrijke bijdrage tot en een weg naar vrede en welvaart voor Oekraïne vormt alsook een strategisch antwoord op Ruslands agressie en een betrouwbare veiligheidsgarantie voor Oekraïne, waardoor de geopolitieke veerkracht van de EU wordt versterkt;

L. overwegende dat de wetgevingshervormingen die Oekraïne heeft ingezet, getuigen van de toewijding van het land wat aanpassing aan het EU-acquis betreft;

M. overwegende dat de Greco onverminderd waardering heeft voor de sterke inzet van Oekraïne bij de bestrijding van corruptie in een uiterst moeilijke periode voor het land; overwegende dat de Greco met name erkent dat Oekraïne vooruitgang heeft geboekt bij het voorkomen van corruptie onder parlementsleden, rechters en openbare aanklagers; overwegende dat er ondanks de vooruitgang op gebieden als de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en systemische corruptie nog steeds uitdagingen bestaan en dat deze moeten worden aangepakt door aanscherping van de verantwoordingsplicht van de overheid, verdere versterking van de institutionele capaciteit en internationaal toezicht;

N. overwegende dat Oekraïne volgens de OESO het afgelopen decennium aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt bij de hervorming van zijn anticorruptiekader door de transparantie, de verantwoordingsplicht en de integriteit te verbeteren met behulp van open data, digitalisering en door de onafhankelijkheid van anticorruptie-instanties te versterken;

O. overwegende dat de Oekraïense autoriteiten medio juli 2025 hebben getracht de onafhankelijkheid van het nationaal bureau voor corruptiebestrijding van Oekraïne (NABU) en het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding (SAPO) te ondermijnen

door wet 12414 vast te stellen, waarbij de procureur-generaal uitgebreide bevoegdheden wordt verleend om zich te mengen in hun onderzoeken; overwegende dat de Verkhovna Rada op 31 augustus 2025, als gevolg van zware interne en externe druk, wet 13533 heeft aangenomen om de oorspronkelijke toestand te herstellen en zo de nodige maatregelen heeft genomen om de onafhankelijkheid van het NABU en het SAPO volledig te herstellen;

P. overwegende dat Oekraïne met een score van 35 van 100 punten weliswaar de 105e plek van 180 landen inneemt op de corruptieperceptie-index 2024 van Transparency International en dat er sterke toezeggingen zijn gedaan om de corruptie te bestrijden, maar dat er nog altijd hervormingen nodig zijn om uitvoering daaraan te geven; overwegende dat een uitgebreide hervorming van de overheid, corruptiebestrijding, bevordering van de grondrechten en de goede werking van democratische instellingen essentiële voorwaarden zijn voor toetreding tot de EU;

Q. overwegende dat Oekraïne vooruitgang heeft geboekt op het gebied van regionale samenwerking en sociaal-economische hervormingen om zijn beleid af te stemmen op de EU-normen;

R. overwegende dat de democratische instellingen van Oekraïne blijk hebben gegeven van aanpassingsvermogen door te laten zien dat het land ondanks de aanhoudende Russische aanvalsoorlog en onder staat van beleg een in institutioneel, democratisch en economisch opzicht levensvatbare staat is; overwegende dat Oekraïne weliswaar in oorlog is en onder staat van beleg staat, maar dat verkiezingen wettelijk verboden zijn en onmogelijk kunnen worden georganiseerd; overwegende dat het Parlement ingenomen is met de aanwijzingen dat de voorbereidingen voor verkiezingen zullen beginnen zodra de staat van beleg is beëindigd;

S. overwegende dat er vooruitgang is geboekt bij de hervorming van het openbaar bestuur, maar dat verdere capaciteitsopbouw, empirisch onderbouwde beleidsvorming en een beter beheer van personele middelen nog steeds noodzakelijk zijn;

T. overwegende dat de rechterlijke macht een aantal kerntaken heeft hervat, waaronder de doorlichting van rechters en de uitvoering van anticorruptiemaatregelen, maar dat de normen op het gebied van integriteit en transparantie moeten worden versterkt en dat de internationale partners voortdurend toezicht moeten houden;

U. overwegende dat de versterking van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht baat heeft gehad bij de hulp van internationale deskundigen in commissies voor de selectie van rechters, waardoor ook het vertrouwen van het publiek in het rechtssysteem is gegroeid;

V. overwegende dat de betrokkenheid van internationale deskundigen bij de selectie van de hoge kwalificatiecommissie voor rechters van Oekraïne op 1 juni 2025 is beëindigd;

W. overwegende dat Oekraïne heeft aangetoond zich ondanks de aanhoudende vernietiging van energiefaciliteiten door Rusland te willen inzetten voor de groene agenda door wetgeving over hernieuwbare energie vast te stellen en zijn beleid af te stemmen op de doelstellingen van de Europese Green Deal;

X. overwegende dat de door Rusland veroorzaakte milieuschade verwoestende gevolgen heeft gehad voor de natuurlijke hulpbronnen en de kritieke ecosystemen in Oekraïne en voor de gezondheid, de bestaanszekerheid en de veiligheid van de Oekraïense bevolking; overwegende dat groen herstel inhoudt dat deze schade wordt hersteld en dat Oekraïne een nieuwe, ecologisch en sociaal duurzame weg inslaat, in overeenstemming met de milieuwetgeving in het EU-acquis; overwegende dat Oekraïne op 1 januari 2025 is gestopt met de doorvoer van Russisch gas;

Y. overwegende dat buitenlandse investeerders en multinationale ondernemingen hun greep op de natuurlijke hulpbronnen van Oekraïne, waaronder landbouwgrond, mineralen en kritieke infrastructuur, aanzienlijk hebben vergroot; overwegende dat dergelijke ontwikkelingen de soevereiniteit, de voedselzekerheid en de economische zelfbeschikking van het land kunnen ondermijnen;

Z. overwegende dat de EU in 2024 voor in totaal 21,9 miljard EUR aan Russische fossiele brandstoffen heeft gekocht, hetgeen meer is dan de 18,7 miljard EUR aan financiële steun die in datzelfde jaar aan Oekraïne is verstrekt; overwegende dat de EU sinds het begin van de grootschalige invasie meer dan 200 miljard EUR aan Russische fossiele brandstoffen heeft uitgegeven en daarmee heeft bijgedragen tot financiering van de Russische oorlogskas; overwegende dat de Commissie heeft aangekondigd de invoer van Russisch gas uiterlijk in 2027 te zullen stopzetten; overwegende dat de EU, als zij in hetzelfde tempo als in 2024 Russische energie blijft invoeren, tussen nu en eind 2027 nog eens 57,4 miljard EUR aan Rusland zou betalen;

AA. overwegende dat het maatschappelijk middenveld een pijler van veerkracht en democratie blijft in Oekraïne; overwegende dat ngo’s ondanks de door de staat van beleg opgelegde beperkingen hun activiteiten relatief ongehinderd voortzetten, ook al zijn er gevallen van druk op activisten die aanleiding geven tot bezorgdheid en overheidsoptreden vereisen; overwegende dat de recente abrupte bezuinigingen die de VS hebben doorgevoerd, rampzalig uitpakken voor het Oekraïense maatschappelijk middenveld;

AB. overwegende dat er uitdagingen bestaan als het gaat om de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de media, met name vanwege de staat van beleg; overwegende dat er maatregelen nodig

zijn om de pluriformiteit te herstellen, journalisten te beschermen en een gunstig financieel klimaat te creëren; overwegende dat het begrijpelijk is dat onder de staat van beleg bepaalde beperkingen noodzakelijk zijn;

AC. overwegende dat het Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV) ernstig bezorgd is over de verslechtering van de arbeidsrechten in Oekraïne, waaronder schendingen van de vakbondsvrijheden en de sociale dialoog; overwegende dat de vrijheid van vereniging, collectieve onderhandelingen en het stakingsrecht worden beschermd door verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) waarbij Oekraïne partij is, en dat die vrijheden en rechten essentiële onderdelen zijn van het EU-acquis en de criteria van Kopenhagen;

AD. overwegende dat het EU-integratieproces van Oekraïne op een brede publieke en institutionele consensus kan rekenen, waaruit een sterk maatschappelijk engagement voor EU-lidmaatschap blijkt, ondanks de huidige moeilijkheden;

AE. overwegende dat toetreding tot de EU van belang is voor de veiligheid en van grote symbolische waarde voor het land en zijn bevolking, gelet op de existentiële oorlog van Oekraïne tegen de aanhoudende Russische agressie; overwegende dat de onwrikbare steun van de EU voor de soevereiniteit, de territoriale integriteit en de onafhankelijkheid van Oekraïne niet afhangen van de snelheid waarmee het land tot de Europese Unie toetreedt;

AF. overwegende dat EU-lidmaatschap een cruciale motor blijft voor de democratische ontwikkeling van Oekraïne en een belangrijke factor zal zijn om de toekomstige veiligheid, stabiliteit en onafhankelijkheid van het land te waarborgen; overwegende dat het EU-lidmaatschap van Oekraïne een strategische investering in vrede, veiligheid, democratie en welvaart voor het hele continent is, aangezien het de Unie zal versterken dankzij meer geopolitieke veerkracht, meer economisch potentieel en meer inzet voor de gedeelde waarden van democratie, rechtsstaat en vrijheid;

AG. overwegende dat toetreding een op verdiensten gebaseerd proces is en dat de voortgang van de hervormingen grondig en zorgvuldig moet worden beoordeeld, hetgeen ook in het belang van Oekraïne is;

De Russische aanvalsoorlog als context voor de voorbereidingen van Oekraïne op toetreding tot de EU

1. veroordeelt in de krachtigste bewoordingen de aanhoudende aanvalsoorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne en Ruslands willekeurige aanvallen op burgers en civiele infrastructuur; verklaart zich nogmaals onverminderd solidair met de dappere Oekraïense bevolking, die sinds 2014 een zeer hoge prijs heeft betaald voor het verdedigen van de soevereiniteit en territoriale

integriteit van Oekraïne en voor het beschermen van Europa en onze gedeelde democratische waarden en beginselen; betuigt zijn diepste medeleven aan de families van de gesneuvelde helden en de onschuldige burgerslachtoffers van de Russische agressie, onder wie de meer dan zeshonderd gedode kinderen;

2. veroordeelt met klem de door Rusland georganiseerde moorden op prominente Oekraïense publieke figuren en dienstplichtigen en zijn sabotage van de kritieke infrastructuur van Oekraïne; spreekt zijn afschuw en verontwaardiging uit over de gruwelijke moord op 30 augustus 2025 in Lviv op Andriy Parubiy, de voormalige voorzitter van de Verkhovna Rada en voormalig secretaris van de nationale veiligheids- en defensieraad, die zich sterk had ingezet voor de Europese aspiraties van Oekraïne;

3. spreekt zijn verontwaardiging uit over de toegenomen drone- en raketaanvallen van Rusland op burgerdoelwitten, waaronder de aanval op Kyiv op 28 augustus 2025, toen de EU-delegatie in Oekraïne en de British Council rechtstreeks werden aangevallen; benadrukt dat de recente aanval en alle andere aanvallen op civiele infrastructuur een oorlogsmisdaad vormen en eens te meer de flagrante minachting van Rusland voor mensenlevens, het internationaal recht, de inspanningen van de VS voor vrede en de grondbeginselen voor de bescherming van burgers aan het licht brengen;

4. bevestigt zijn onwrikbare steun voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen; wijst andermaal op zijn beleid van niet-erkenning van tijdelijk door Rusland bezette Oekraïense gebieden, waaronder de Krim; wijst nadrukkelijk op het inherente recht van Oekraïne op zelfverdediging, overeenkomstig artikel 51 van het VN-Handvest, dat het recht inhoudt militaire doelwitten op Russische bodem te bestoken; bevestigt nogmaals dat de EU zich inzet voor een rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne tegen voorwaarden die aanvaardbaar zijn voor Oekraïne en zijn bevolking en die garanderen dat het zijn soevereiniteit en territoriale integriteit behoudt en dat de verantwoordelijken voor oorlogsmisdaden worden vervolgd en dat er herstelbetalingen worden verricht; verzoekt de EU en haar lidstaten actief te werken aan het behouden en bereiken van de breedst mogelijke internationale steun voor Oekraïne en het vinden van een vreedzame oplossing voor de oorlog, die gestoeld moet zijn op volledige eerbiediging van het internationaal recht en de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne, verantwoordingsplicht voor oorlogsmisdaden en het misdrijf agressie, en herstelbetalingen door Rusland voor de enorme schade die het in Oekraïne heeft aangericht; benadrukt dat elke vreedzame oplossing de wil van het Oekraïense volk moet eerbiedigen, niet mag worden opgelegd door een andere internationale speler, agressie niet mag belonen en de toekomstige veiligheid van Oekraïne niet mag ondermijnen; beschouwt de

huichelachtige opstelling van de Russische leiders bij de onderhandelingen en hun niet serieus te nemen voorstellen van de afgelopen maanden als aanvullend bewijs dat Rusland zijn oorlog op het hele Oekraïense grondgebied wil voortzetten, zolang het kan en zolang het wordt toegelaten; wijst erop dat aan vredesonderhandelingen een onvoorwaardelijk staakt-het-vuren moet voorafgaan; roept op tot voortzetting van de EU-steun voor de Oekraïense en internationale inspanningen om de door Russische troepen gepleegde oorlogsmisdaden beter te documenteren en onderzoeken;

5. spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over het veranderde standpunt van de Verenigde Staten ten aanzien van de Russische aanvalsoorlog, die onder meer rechtstreekse contacten met Rusland hebben aangeknoopt zonder voelbare druk uit te oefenen, publiekelijk hebben afgezien van belangrijke drukmiddelen, hebben geweigerd aanvullende sancties op te leggen, hebben gesproken over de opheffing van bestaande sancties en hebben geprobeerd om Oekraïne te dwingen territoriale concessies te doen en af te zien van zijn legitieme recht op zelfverdediging; benadrukt dat de EU en haar lidstaten, in het licht van deze ontwikkelingen, de belangrijkste strategische bondgenoten van Oekraïne moeten blijven en hun leidende rol bij de ondersteuning van de Oekraïense strijd voor soevereiniteit, vrede en gerechtigheid moeten versterken; erkent dat de veiligheid van Oekraïne een cruciaal onderdeel vormt van de veiligheid van de EU; merkt op dat de EU Oekraïne inmiddels meer bijstand verleent dan de Verenigde Staten, hetgeen laat zien welke cruciale rol de EU speelt bij het ondersteunen van de weerbaarheid en het herstel van Oekraïne;

6. benadrukt dat de EU en haar lidstaten de doeltreffendheid van de militaire, materiële en financiële bijstand die zij verlenen om het recht van Oekraïne op zelfverdediging te handhaven, moeten vergroten en dat zij die bijstand veel sneller moeten leveren; benadrukt dat de EU en haar lidstaten, samen met partners en bondgenoten, moeten bijdragen aan robuuste veiligheidsgaranties voor Oekraïne om verdere Russische agressie te ontmoedigen en Oekraïne in staat te stellen zich volledig te richten op het doorvoeren van de nodige hervormingen op weg naar toetreding tot de EU; onderstreept het belang van een permanente versterking van de veiligheid op de oostelijke flank van de EU en de NAVO, als antwoord op de dreigingen vanuit Rusland; dringt aan op de ontwikkeling van militaire en logistieke infrastructuur in de buurlanden van Oekraïne; erkent het soevereine recht van Oekraïne om zijn militaire allianties te kiezen;

7. neemt kennis van de recente ontmoeting tussen de Amerikaanse president Donald Trump en Vladimir Poetin en benadrukt dat deze in schril contrast staat met de enorme escalatie van de aanvallen van Rusland op Oekraïne, waaruit eens te meer blijkt dat Rusland helemaal niet geïnteresseerd is in vrede, maar veeleer in de

onderwerping van Oekraïne; onderstreept dat Vladimir Poetin veinst betrokken te zijn bij de vredesinspanningen van de VS maar slechts tijd wil rekken om de Russische aanvalsoorlog voort te zetten; verzoekt president Trump gevolg te geven aan zijn aankondiging dat de Verenigde Staten verdere daadkrachtige economische sancties zullen opleggen aan Rusland en aan de landen die de Russische oorlogsmachine draaiende houden; benadrukt dat er niet kan worden onderhandeld over duurzame en rechtvaardige vrede in Oekraïne zonder de volledige deelname van het leiderschap van Oekraïne en de steun van zijn bevolking, alsook de deelname van de Europese Unie; stelt met goedkeuring vast dat er op 18 augustus 2025 een ontmoeting heeft plaatsgevonden tussen president Trump, president Zelensky en een aantal Europese leiders; herhaalt dat het vastbesloten is veiligheidsgaranties te bieden en alle nodige stappen te ondernemen om de Oekraïense strijdkrachten en defensie-industrie te versterken; verwerpt elke bewering van Rusland dat het garant staat voor toekomstige veiligheidsregelingen voor Oekraïne en elke poging om de numerieke en operationele soevereiniteit van de Oekraïense strijdkrachten te bepalen;

8. herinnert eraan dat Europa Oekraïne reeds 50 miljard EUR aan militaire hulp heeft verstrekt, maar onderstreept dat verdere bijstand nodig is en dat het verlenen van dergelijke steun nu grotendeels van Europa zelf afhangt; dringt er bij de lidstaten op aan om vóór de afronding van welke onderhandelingen ook meer wapens en munitie aan Oekraïne te leveren en om de uitwisseling van inlichtingen met Oekraïne aanzienlijk op te voeren; verzoekt de lidstaten, internationale partners en NAVO-bondgenoten alle beperkingen op het gebruik van aan Oekraïne geleverde westerse wapensystemen tegen militaire doelwitten op Russisch grondgebied op te heffen; is ingenomen met de inspanningen van Oekraïne om zijn binnenlandse industriële defensiebasis te versterken, met inbegrip van de productie van drones en andere kritieke technologieën; wijst met het oog op de versterking van de strategische autonomie van de EU op het cruciale belang van samenwerking met Oekraïne en de integratie van Oekraïne in de defensie-initiatieven van de EU, hetgeen onder meer betekent dat de Oekraïense defensie-industrie in de Europese technologische en industriële defensiebasis wordt geïntegreerd; roept op tot het ontplooien gezamenlijke initiatieven op het gebied van wapenproductie met EU- en NAVO-partners; verzoekt de Commissie en de lidstaten dergelijke initiatieven te ondersteunen via de strategie voor de Europese defensie-industrie en overeenkomstige instrumenten, teneinde de zelfverdedigingscapaciteit van Oekraïne op lange termijn te versterken; acht het dringend noodzakelijk dat er passende financiering komt voor het instrument voor steun aan Oekraïne van het programma voor de Europese defensie-industrie, waaraan nog geen middelen zijn toegewezen;

9. herhaalt zijn verzoek aan de EU-lidstaten om naar het voorbeeld van Denemarken en Nederland samen te werken met de Oekraïense

defensie-industrie en de productiecapaciteit van die sector zo efficiënt mogelijk te ondersteunen;

10. is ingenomen met de resultaten van de militaire bijstandsmissie van de EU ter ondersteuning van Oekraïne (EUMAM), die trainingen heeft verzorgd voor Oekraïens militair personeel; steunt het besluit van de Raad van 8 november 2024 om het mandaat van de missie met twee jaar te verlengen; dringt erop aan de financiële, logistieke en personele middelen van de EUMAM uit te breiden en af te stemmen op de veranderende behoeften van de Oekraïense strijdkrachten op het gebied van militaire opleiding en op de langetermijnhervormingen in overeenstemming met de gezamenlijke veiligheidsverbintenissen van de EU en Oekraïne; benadrukt dat de EUMAM ook moet fungeren als platform voor de uitwisseling van beste praktijken, zodat de Europese strijdkrachten kunnen profiteren van de ervaringen van de Oekraïense strijdkrachten op het slagveld;

11. veroordeelt in de krachtigste bewoordingen het gewelddadige optreden van Rusland en de medeplichtigheid van Belarus aan de mishandeling en ook het vermoorden, de gedwongen overbrenging, de deportatie en de illegale adoptie van Oekraïense kinderen, en aan het uitwissen van de Oekraïense identiteit door gedwongen russificatie; verzoekt de EU nauw samen te werken met de Oekraïense autoriteiten, internationale organisaties en ngo’s en ondersteuning te bieden bij het documenteren van alle vermiste en gedeporteerde kinderen, bij hun veilige terugkeer en re-integratie, en bij het verlenen van de noodzakelijke juridische, psychologische en sociale bijstand;

12. veroordeelt Ruslands onmenselijke behandeling van Oekraïense krijgsgevangenen, die onder meer worden blootgesteld aan foltering en executies, hetgeen een ernstige schending is van de Verdragen van Genève, terwijl Russische krijgsgevangenen in Oekraïne alle rechten die zij uit hoofde van het internationaal recht genieten, kunnen uitoefenen en daardoor onder meer bezoek en bijstand ontvangen van internationale organisaties zoals het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC); is ingenomen met de grootste gevangenenruil tot nu toe, die in mei 2025 plaatsvond, en verzoekt de EU, de lidstaten en de internationale gemeenschap verdere uitwisselingen van gevangenen te faciliteren en de nodige druk uit te oefenen om ervoor te zorgen dat daarmee wordt doorgegaan; betreurt de illegale gevangenneming van Oekraïense burgers door Rusland, die in isolement en onder onmenselijke omstandigheden worden vastgehouden en onder meer worden blootgesteld aan foltering en buitengerechtelijke executies; roept op tot meer internationale druk om ervoor te zorgen dat alle gedetineerde Oekraïners worden vrijgelaten; verzoekt het ICRC erop aan te dringen dat de Russische autoriteiten internationale vertegenwoordigers van het ICRC ongehinderd toegang verlenen tot alle locaties waar Oekraïense krijgsgevangenen worden vastgehouden;

13. onderstreept het belang van uitgebreide verantwoordings- en rechtsmechanismen; is ingenomen met de ratificatie door Oekraïne van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en de overeenkomstige wijzigingen in zijn wetboek van strafrecht; is ingenomen met de gezamenlijke verklaring van de ministers van Buitenlandse Zaken van de kerngroep (Verklaring van Lviv) van 9 mei 2025 over de oprichting van een speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie tegen Oekraïne; benadrukt dat de vervolging van het misdrijf agressie van essentieel belang is om de op regels gebaseerde internationale orde te handhaven en straffeloosheid te voorkomen; verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten de oprichting en werking van het speciale tribunaal in het kader van de Raad van Europa te blijven steunen; spoort alle partijen aan ervoor te zorgen dat Oekraïense maatschappelijke organisaties en oorlogsslachtoffers een rol van betekenis kunnen spelen bij de werkzaamheden van het tribunaal; is ervan overtuigd dat een rechtvaardige en duurzame vrede alleen mogelijk is wanneer Oekraïense kinderen, andere burgers die onder dwang zijn gedeporteerd of worden vastgehouden, en krijgsgevangenen worden vrijgelaten en herenigd met hun families, en wanneer de verantwoordelijken voor de rechter worden gebracht;

14. is ingenomen met het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 9 juli 2025 in de zaak Oekraïne en Nederland/Rusland, waarin Rusland verantwoordelijk werd gehouden voor wijdverbreide en flagrante schendingen van de mensenrechten in Oekraïne, met inbegrip van het neerhalen van MH17, folteringen, verkrachting als oorlogswapen, standrechtelijke executies, onwettige en willekeurige detenties, en de georganiseerde overbrenging van kinderen naar Rusland en hun adoptie aldaar;

15. benadrukt dat sancties, naast maatregelen om het omzeilen van sancties te voorkomen en tegen te gaan, cruciale instrumenten zijn die Rusland minder goed in staat moeten stellen om zijn aanvalsoorlog voort te zetten, en die de bedreigingen voor de Europese veiligheid moeten neutraliseren; dringt aan op meer sancties die gericht zijn op de Russische economie, onder meer in de metallurgische, nucleaire, chemische, financiële en energiesector; is ingenomen met de goedkeuring van 18 sanctiepakketten tegen de Russische Federatie en verzoekt de EU en haar lidstaten om aanvullende sanctiepakketten vast te stellen, vooral ook om het omzeilen van bestaande maatregelen aan te pakken; benadrukt dat een strikte uitvoering van deze sancties alsook de handhaving daarvan van essentieel belang zijn om middelen aan de Russische oorlogsmachine te onttrekken en Oekraïne weerbaarder te maken; verzoekt de Commissie en de lidstaten alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat de VS blijven deelnemen aan de uitvoering van de sancties tegen Rusland, zodat de druk op de Russische economie en staatsbegroting niet verslapt; is van mening dat de sancties moeten worden verlengd en gehandhaafd totdat Rusland zijn aanvalsoorlog tegen Oekraïne beëindigt en overgaat tot het

verrichten van herstelbetalingen;

16. dringt aan op een versnelde uitfasering van Russische koolwaterstofproducten in de EU om eindelijk tot een volledig verbod te komen; wijst er nogmaals op dat het beëindigen van de energieafhankelijkheid van de EU van Russische koolwaterstoffen van essentieel belang is voor de energiezekerheid van Europa; is ingenomen met de doeltreffende uitvoering van het volledige embargo van de EU op Russische steenkool, waarmee een einde werd gemaakt aan de afhankelijkheid van de EU van Russische steenkool; herinnert aan het EU-embargo op Russische olie, maar betreurt dat de Hongaarse en de Slowaakse regering ervoor hebben gekozen daarvan afhankelijk te blijven, en dringt er bij deze landen op aan snel een einde te maken aan deze schadelijke afhankelijkheid, indien nodig met specifieke steunmaatregelen; verzoekt de Raad sancties op te leggen aan alle vaartuigen die actief deel uitmaken van de Russische schaduwvloot, en zich tot de vlaggenstaten te wenden met het verzoek om deze schepen uit hun scheepsregister te schrappen, zodat die door verzekeringsmaatschappijen niet meer worden verzekerd; dringt aan op meer inspanningen om te voorkomen dat de bestaande sancties tegen Russische olie worden omzeild; dringt er bij de EU en de G7-coalitie op aan het prijsplafond voor olie te verlagen om Ruslands financiële capaciteit om oorlog te voeren verder in te perken; is ingenomen met het onlangs door de Commissie aangekondigde “Re-Power EU”-plan; dringt er echter bij de Commissie op aan de termijnen daarvoor waar mogelijk te vervroegen en waar nodig voorlopige maatregelen te nemen, zoals een verlaging van het olieprijsplafond en de invoering van een prijsplafond voor vloeibaar aardgas en een invoercontingent; spreekt zich in de krachtigste bewoordingen uit tegen pleidooien om projecten zoals Nord Stream 1 en 2 te hervatten; betreurt ten zeerste dat de Raad meer dan drie jaar na het begin van de grootschalige invasie nog steeds niet is overgegaan tot een volledig embargo op Russisch gas; dringt aan op een snelle vaststelling van een dergelijke maatregel;

17. betreurt de tegenwerking door bepaalde regeringen binnen de EU, die hebben gedreigd met een veto tegen of ondermijning van de beperkende maatregelen tegen Rusland; steunt het voornemen om het schenden en omzeilen van sancties in Oekraïne strafbaar te stellen, zoals voorgesteld in dringend wetsontwerp nr. 12406; acht de handhaving van dergelijke wetgeving van essentieel belang om mazen te dichten die het mogelijk maken dat aan sancties onderworpen tegoeden worden weggesluisd terwijl ze zijn bevroren, en om medeplichtigen aan de Russische aanvalsoorlog voor de rechter te brengen; dringt er bij Oekraïne op aan zijn goedkeuring te hechten aan dit wetsontwerp in overeenstemming met de toepasselijke beste praktijken uit de EU;

18. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan de geïmmobiliseerde Russische tegoeden in beslag te nemen en

beschikbaar te stellen voor de verdediging en wederopbouw van Oekraïne en de schadeloosstelling van slachtoffers, in overeenstemming met het internationaal recht en het beginsel van staatsverantwoordelijkheid; wijst erop dat het daarvoor van het grootste belang is dat de tegoeden van de Russische overheid binnen de EU geïmmobiliseerd blijven;

19. roept de Raad en de Commissie op sterk leiderschap te tonen bij het vinden van een duurzame oplossing voor het mechanisme voor tijdelijke bescherming van de EU, dat betrekking heeft op meer dan vier miljoen Oekraïners en is verlengd tot maart 2026; benadrukt dat gelijke behandeling moet worden gewaarborgd en versnippering in de EU moet worden voorkomen; acht het van belang dat de rechten van Oekraïners die niet kunnen terugkeren en in de EU willen blijven, worden geëerbiedigd en dat er tegelijkertijd steun wordt verleend aan degenen die ervoor kiezen terug te keren om hun leven in Oekraïne weer op te bouwen;

20. spoort Oekraïne en de lidstaten aan nauw samen te werken om de potentiële economische participatie van de Oekraïense vluchtelingen en de diaspora ten volle te benutten en zo de veerkracht en inclusiviteit van het huidige en toekomstige proces van economisch herstel en wederopbouw van Oekraïne te waarborgen;

21. roept de politieke krachten in Oekraïne op eensgezind te blijven en vast te blijven houden aan sterke politieke eenheid en cohesie, hetgeen heeft bewezen de veerkracht van Oekraïne te versterken in het licht van de aanhoudende existentiële bedreiging van de vrijheid en onafhankelijkheid van het land; verzoekt alle politieke actoren in Oekraïne, met name degenen die momenteel aan de macht zijn, hun bevoegdheden in oorlogstijd te gebruiken om politieke eenheid en coherente en inclusieve beleidsvorming te bevorderen;

Streven naar toetreding tot de EU

22. in zeer verheugd over de vastberadenheid van Oekraïne om te voldoen aan de vereisten voor het EU-lidmaatschap, waaronder de naleving van het EU-acquis, ondanks Ruslands brute en meedogenloze aanvalsoorlog, die onlangs opnieuw is geëscaleerd; dringt er bij Oekraïne op aan deze inzet te blijven tonen en zijn hervormingen in hetzelfde tempo te blijven doorvoeren; benadrukt dat Oekraïne met doorvoeren van de hervormingen goed op stoom is, en is ingenomen met de toenemende aanpassing van Oekraïne aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, die in 2024 voor 95 % was voltooid; wijst erop dat meer dan 70 % van de Oekraïners de door de EU geëiste hervormingen in het kader van het toetredingsproces steunt, en acht het van belang dat in deze fase wordt gezorgd voor voortdurende invloed van de EU, gestructureerde conditionaliteit en communicatie met de burgers;

Democratie, de rechtsstaat en corruptiebestrijding

23. prijst de buitengewone inspanningen die Oekraïne levert om zijn democratische instellingen in oorlogstijd te versterken; spoort Oekraïne en zijn regering aan de hervormingen in hetzelfde tempo voort te zetten; herinnert eraan dat er volgens breed erkende democratische beginselen en de grondwet van Oekraïne geen verkiezingen kunnen worden gehouden in oorlogstijd en onder staat van beleg; benadrukt dat er voor de voorbereiding van democratische verkiezingen voldoende tijd nodig is en dat er toegang moet zijn tot informatie, omdat er anders niet aan de internationale normen wordt voldaan; verzoekt de Oekraïense autoriteiten om af te zien van politiek gemotiveerde gerechtelijke procedures en sancties tegen vertegenwoordigers van de oppositie, waarvoor het niet het juiste moment is, om het parlementaire pluralisme te handhaven en om een constructieve dialoog tussen de fracties in de Verchovna Rada te bevorderen;

24. herhaalt zijn aanbeveling om met het oog op de toetreding tot de EU een einde te maken aan alle beperkingen voor de leden van de Verchovna Rada met betrekking tot buitenlandse reizen uit hoofde van hun mandaat of voor politieke doeleinden; onderstreept het belang van de eerbiediging en versterking van de institutionele rol van de Verchovna Rada, en steunt de lopende hervormingsinspanningen om zijn wetgevende capaciteit, zijn toezicht op de uitvoerende macht en zijn verantwoordingsplicht jegens het publiek te vergroten;

25. is ingenomen met de goedkeuring van de wet inzake wetgeving, die voor de Commissie een fundamentele stap is in de richting van een meer gestructureerd en doeltreffend wetgevingsproces in Oekraïne na de uiteindelijke opheffing van de staat van beleg, en met de maatregelen van de centrale kiescommissie van Oekraïne voor het bijwerken van het nationale kiesregister;

26. is verheugd over het feit dat Oekraïne in samenwerking met de Commissie drie routekaarten voor hervormingen heeft ontwikkeld met betrekking tot de rechtsstaat, de hervorming van de overheid en de werking van democratische instellingen, die alle drie maatregelen op het gebied van corruptiebestrijding omvatten; merkt op dat deze routekaarten, zodra ze door de Commissie zijn goedgekeurd, zullen dienen als cruciale benchmark voor het toezicht op de voortgang van de hervormingen in Oekraïne; juicht het toe dat corruptiebestrijding als integraal onderdeel in alle drie routekaarten is opgenomen; acht het van belang dat hervormingen vergezeld gaan van bredere maatschappelijke en politieke transformaties om de levensvatbaarheid daarvan op lange termijn, de doeltreffende uitvoering daarvan en de onafhankelijke werking van overheidsinstellingen te waarborgen; wijst op het belang van het bevorderen van een constructieve politieke cultuur en een op vertrouwen gebaseerde samenwerking tussen de politieke partijen in Oekraïne; stelt met voldoening vast dat Oekraïense parlementsleden actief deelnemen aan de Jean Monnet-dialoog, en roept ertoe op om

in het licht van de gemeenschappelijke uitdagingen op weg naar het EU-lidmaatschap Europese beste praktijken toe te passen om zo de samenwerking tussen partijen te bevorderen;

27. is ingenomen met de vooruitgang die tijdens de verslagperiode is geboekt bij de hervorming van de rechterlijke macht, en spoort Oekraïne aan de transparantie van zijn wetgevingsprocessen verder te vergroten en meer financiële, personele en technische middelen toe te wijzen om de uitdagingen aan te pakken die justitiële ontwikkeling in de weg staan, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te vergroten en de strijd tegen corruptie op te voeren, en daarbij te zorgen voor afstemming op de EU-normen, terwijl tegelijkertijd moet worden voorkomen dat er oppervlakkige maatregelen worden genomen die de toetreding tot de EU zouden kunnen belemmeren;

28. merkt op dat de rechterlijke macht, ondanks het verbeterde wetgevingskader, nog steeds een van de kwetsbaarste sectoren is wat corruptie en politieke inmenging betreft, zoals blijkt uit de terugkerende gevallen van grootschalige corruptie en ongepaste beïnvloeding in het kader van de activiteiten van rechtbanken en justitiële instellingen, waaronder het Grondwettelijk Hof van Oekraïne en de hoge kwalificatiecommissie voor rechters van Oekraïne; stelt met bezorgdheid vast dat het Grondwettelijk Hof van Oekraïne nog altijd in een impasse verkeert, en dringt erop aan dat de resterende rechters snel worden benoemd en dat de vacatures bij de Hoge Raad voor Justitie worden vervuld; verzoekt de Verchovna Rada voorts om, in overeenstemming met de adviezen van de Commissie van Venetië, een wet inzake het Grondwettelijk Hof aan te nemen, en verzoekt Oekraïne bovendien om goedkeuring te hechten aan een actieplan en interne hervormingen om ongepaste inmenging te voorkomen en de rechtsethiek te versterken; onderstreept hoe belangrijk het waarborgen van de institutionele onafhankelijkheid van de hoge kwalificatiecommissie voor rechters is, ook in het licht van de verbintenissen die zijn aangegaan in het kader van internationale overeenkomsten, onder meer met het Internationaal Monetair Fonds; benadrukt dat de strijd tegen corruptie en verworven rechten bij de rechterlijke macht moet worden opgevoerd, omdat dit absoluut noodzakelijk is om het vertrouwen van het publiek te winnen en vooruitgang te boeken in het toetredingsproces van Oekraïne; wijst op het belang van transparante en op verdiensten gebaseerde selectieprocedures voor rechterlijke bestuursorganen en leidinggevende functies, en ook van de betrokkenheid van onafhankelijke nationale en internationale deskundigen; wijst op het belang van gedepolitiseerde rechterlijke benoemingen, waarborgen voor functionele integriteit, transparantie, integriteit, verantwoordingsplicht en beter internationaal toezicht om selectieve rechtspraak te voorkomen en het vertrouwen van het publiek in de rechterlijke macht te winnen;

29. neemt met bezorgdheid kennis van het nijpende tekort aan rechters,

het overweldigende aantal zaken bij de meeste rechtbanken, de aanzienlijke financieringstekorten en de ongelijke verdeling van de gerechtelijke werkzaamheden — factoren die allemaal afbreuk doen aan de kwaliteit en de tijdige afhandeling van procedures en die de toegang van burgers tot de rechter belemmeren; acht het noodzakelijk dat deze problemen worden aangepakt, onder meer door gebruik te maken van bemiddeling en door procedurele filtermechanismen toe te passen om zo de druk bij de rechterlijke macht te verlichten; merkt op dat Oekraïne met een score van 35 van 100 punten de 105e plaats inneemt van de 180 landen in de corruptieperceptie-index 2024 van Transparency International, hetgeen laat zien hoe groot de uitdagingen nog altijd zijn op het gebied van corruptiebestrijding; benadrukt dat het verbeteren van gerechtelijke opleidingen en het voltooien van de digitalisering van de Oekraïense rechtbanken van cruciaal belang zijn voor de algehele hervorming van het justitiële apparaat in Oekraïne;

30. is ingenomen met de benoeming van een nieuw hoofd voor het nationale agentschap voor corruptiebestrijding en met de start van de onafhankelijke controles om te beoordelen of het nationale bureau voor corruptiebestrijding van Oekraïne doeltreffend is bij het aanpakken van corruptie; is ingenomen met de inwerkingtreding van het gewijzigde wetboek van strafrecht en het wetboek van strafvordering, waardoor de strijd tegen corruptie naar verwachting efficiënter zal worden, met name dankzij verbeteringen in het kader voor onderhandelde bekentenissen; erkent dat er een toename is van het jaarlijkse aantal vonnissen van het hooggerechtshof voor corruptiebestrijding en van het aantal aanklachten dat door het nationale bureau voor corruptiebestrijding van Oekraïne en het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding wordt ingediend, waaruit blijkt dat er gestage vooruitgang wordt geboekt op het gebied van vervolging; is ingenomen met de herinvoering van aangifteprocedures voor het ontnemen van vermogensbestanddelen en publieke toegang, de aanscherping van de regelgeving inzake belangenconflicten en de verbeteringen met betrekking tot de onafhankelijkheid van het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding; prijst de goedkeuring van het actieplan voor de uitvoering van de strategie voor de ontneming van vermogensbestanddelen voor 2024-2025 en de daarmee samenhangende maatregelen; roept op tot een dringende hervorming van het agentschap voor de ontneming en het beheer van vermogensbestanddelen en steunt de snelle goedkeuring van wetsontwerp nr. 12374-d om de werking daarvan te verbeteren; verwelkomt de uitbreiding van het personeel van het gespecialiseerde openbaar ministerie voor milieu, dat onder het algemene openbaar ministerie valt; en dringt aan op verdere ontwikkeling van anticorruptiebeleid op het gebied van het beheer van natuurlijke hulpbronnen;

31. wijst op het aanhoudende tekort aan rechters bij het hooggerechtshof voor corruptiebestrijding en benadrukt dat er

dringend een nieuw transparant vergelijkend onderzoek moet worden georganiseerd om de vacatures te kunnen vervullen, zodat het hooggerechtshof over voldoende personeel en kantoorruimte beschikt om doeltreffend te kunnen functioneren; benadrukt dat de vacante functie van procureur-generaal onverwijld moet worden ingevuld, en acht het van belang dat de institutionele onafhankelijkheid van het parket wordt versterkt en er tevens wordt gezorgd voor passende controles van zijn bevoegdheden;

32. spoort Oekraïne aan de onafhankelijkheid en doeltreffendheid van anticorruptie-instanties, zoals het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding en het nationale bureau voor corruptiebestrijding, te waarborgen door te zorgen voor transparante benoemingsprocedures, deze organen te beschermen tegen politieke inmenging en hun institutionele autonomie te versterken; acht het van belang dat het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding minder afhankelijk wordt gemaakt van het bureau van de procureur-generaal en dat het nationale bureau voor corruptiebestrijding over middelen beschikt om tijdig toegang te krijgen tot forensische expertise, alsook over autonome afluistercapaciteit, zodat er doeltreffend onderzoek kan worden verricht; prijst Oekraïne voor het aannemen van meer personeel bij het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding en benadrukt dat deze toename gepaard moet gaan met voldoende financiële en technische middelen om de operationele capaciteit te kunnen waarborgen; moedigt Oekraïne aan om een structurele hervorming van het nationaal onderzoeksbureau te overwegen, teneinde de onafhankelijkheid en doeltreffendheid ervan te versterken, en te voorkomen dat het wordt misbruikt in de context van naoorlogse politieke ontwikkelingen in Oekraïne, met name in verband met verkiezingscampagnes;

33. is bezorgd over de mislukte poging van de Oekraïense autoriteiten om de onafhankelijkheid van de anticorruptie-instellingen te ondermijnen; is verheugd over het krachtige verzet van het maatschappelijk middenveld tegen die onaanvaardbare pogingen, waardoor de autoriteiten gedwongen werden om terug te krabbelen; beschouwt deze handelwijze van de autoriteiten als een riskante poging om de resultaten van een daadwerkelijke strijd tegen corruptie te ondermijnen; benadrukt dat – als deze stap succesvol was geweest – dit alleen maar in het voordeel van de vijanden van Oekraïne zou zijn geweest; beklemtoont dat dit een duidelijke waarschuwing moet zijn voor iedereen in Oekraïne die er uit bekrompen belangen niet voor terugdeinst om de toekomst van het land in gevaar te brengen; herhaalt dat corruptiebestrijding een langdurige inzet en uitgebreide inspanningen vergt om te komen tot goed bestuur met goed functionerende controlemechanismen; steunt het standpunt van de Commissie dat deze instellingen van cruciaal belang zijn voor de hervormingsagenda van Oekraïne en onafhankelijk moeten functioneren om corruptie te bestrijden en het vertrouwen van het publiek te behouden;

34. is ingenomen met de goedkeuring van de wet inzake lobbyactiviteiten in het kader van de agenda voor de-oligarchisering die Oekraïne heeft opgesteld; wijst erop dat er een hernieuwde en omvattende strategie nodig is om de invloed van oligarchen tegen te gaan, en dat nationale en internationale deskundigen en maatschappelijke organisaties daarbij moeten worden betrokken; spoort de Oekraïense autoriteiten aan te blijven werken aan de hervorming van het bestuur van staatsbedrijven in overeenstemming met de richtlijnen van de OESO, met als doel de mogelijkheden voor patronage tot een minimum te beperken en corruptie te voorkomen, onder meer door alle gegevens over de uiteindelijke begunstigden van staatsbedrijven te publiceren en te garanderen dat alle grote staatsbedrijven onafhankelijke, genderevenwichtige raden van bestuur hebben;

35. onderstreept het belang van verdere hervormingen op het gebied van financiële controle, waaronder een verbetering van het toezicht door de nationale auditdienst en een correcte uitvoering van de hervormingen bij de rekenkamer met het oog op de bescherming van de nationale uitgaven;

36. neemt kennis van de bevindingen in het addendum bij het tweede nalevingsverslag dat de Groep van Staten tegen Corruptie van de Raad van Europa op 22 november 2024 heeft goedgekeurd en waarin staat dat Oekraïne 18 van de 31 aanbevelingen in het verslag op bevredigende wijze heeft uitgevoerd of aangepakt; spoort Oekraïne aan de resterende aanbevelingen volledig uit te voeren, in het bijzonder door een systeem van willekeurige toewijzing van zaken aan individuele aanklagers op te zetten, de definities van disciplinaire overtredingen te verhelderen en het pakket beschikbare disciplinaire sancties uit te breiden, zodat er, met inachtneming van de specifieke omstandigheden in Oekraïne, wordt gezorgd voor evenredigheid en doeltreffendheid;

37. dringt er bij Oekraïne op aan prioriteit te geven aan versterking van de rechtsstaat, hervorming van het justitiële apparaat en corruptiebestrijding, en verzoekt de EU en de lidstaten meer steun te verlenen voor deze inspanningen, aangezien vooruitgang op deze gebieden niet alleen van cruciaal belang is voor het EU-lidmaatschap, maar ook voor een succesvolle wederopbouw en het economisch vertrouwen; pleit ervoor dat er een robuuste wet inzake de bescherming van klokkenluiders wordt aangenomen die in overeenstemming is met het EU-acquis; merkt op dat het huidige beleidskader voor corruptiebestrijding in Oekraïne in 2025 afloopt, en wijst op de noodzaak van een vernieuwd nationaal corruptiebestrijdingsprogramma waarin rekening wordt gehouden met de inbreng van het maatschappelijk middenveld en dat ambitieuze doelstellingen, meetbare criteria en duidelijke tijdschema’s bevat;

38. verzoekt de Commissie om, met het oog op een betere uitvoering van de democratische hervormingen in de aanloop naar het EU-lidmaatschap, Oekraïne op te nemen in het EU-instrumentarium voor de rechtsstaat; beveelt aan de capaciteit van rechtshandhavingsinstanties op het gebied van financieel onderzoek te vergroten door methodologische richtsnoeren te ontwikkelen en verantwoordelijkheden duidelijk af te bakenen, ook door een betere respons op criminele praktijken zoals het gebruik van “geldezels”;

39. merkt op dat de Russische aanvalsoorlog een zeer zware wissel trekt op het rechtsstelsel van Oekraïne, onder meer vanwege het grote aantal zaken in verband met collaboratie; dringt in dit verband aan op een zorgvuldige toepassing van de wetgeving inzake collaboratie en op inachtneming van de grondrechten en rechtvaardigheid in de rechtspraak, en pleit voor een uniforme benadering van vervolgingen op basis van juridische duidelijkheid en feitelijke nauwkeurigheid, hetgeen van cruciaal belang is voor de re-integratie van bevrijde gebieden; spoort de Oekraïense autoriteiten in dit verband aan voorrang te geven aan vervolgingen op basis van de ernst en relevantie ervan voor de staatsveiligheid, in overeenstemming met het Vierde Verdrag van Genève; pleit voor meer transparantie en toegang voor het publiek tot gegevens over dergelijke vervolgingen;

40. dringt er bij Oekraïne op aan virtuele tegoeden te reguleren door alomvattende wetgeving vast te stellen, een toezichthoudende autoriteit aan te wijzen, een risicobeoordeling uit te voeren en aan te zetten tot opsporing van financiële misdrijven met virtuele tegoeden; is in dit opzicht verheugd over de recente goedkeuring door de Verchovna Rada van wetsontwerp nr. 11290 en pleit voor de goedkeuring van wetsontwerp nr. 12207, waarbij onder meer Europese certificeringsregelingen voor cyberbeveiliging worden ingevoerd en waarmee wordt beoogd de Oekraïense wetgeving in overeenstemming te brengen met de EU-normen;

Fundamentele vrijheden en mensenrechten

41. prijst Oekraïne voor zijn inspanningen om de grondrechten te eerbiedigen, ook al duurt de Russische aanvalsoorlog voort; wijst op de cruciale rol van het maatschappelijk middenveld bij het hervormingsproces en de toetreding tot de EU; onderstreept het belang van het behoud van een veilige, faciliterende en participatieve omgeving voor maatschappelijke organisaties en ook mensenrechtenverdedigers en -activisten; dringt erop aan dat de nationale mensenrechtenstrategie zo snel mogelijk wordt geactualiseerd en dat er een alomvattend uitvoeringsplan wordt opgesteld; pleit voor een zinvolle civiele dialoog op alle gebieden van het openbare en politieke leven en dringt erop aan de politieke eenheid met betrekking tot het Europese traject van Oekraïne te bewaren; beveelt aan om de wetgeving waarin het mandaat van de Oekraïense ombudsman wordt beschreven, in overeenstemming te brengen met het EU-acquis;

42. erkent dat het met de ineenstorting van de markt, veiligheidsmaatregelen en tekorten aan personele middelen in tijden van oorlog lastig is om pluriformiteit van de media te bewaren; is van mening dat de levendige informatiemaatschappij en mediavrijheid van Oekraïne een van de belangrijkste troeven van het land vormen in het verzet tegen de Russische invasie en de Russische propaganda; roept op tot het herstel van volledige landelijke uitzendingen voor mediabedrijven als beleidskeuze, waarbij een verdere afglijding naar politieke censuur resoluut wordt afgewezen, maar noodzakelijke oorlogsbeperkingen worden toegepast;

43. prijst de moed en inzet van Oekraïense mensenrechtenverdedigers en journalisten die mensenrechtenschendingen in tijdelijk bezette gebieden documenteren; erkent dat Oekraïne in de frontlinie van de informatieoorlog staat en daarmee een strategische positie inneemt, en is ingenomen met de betrokkenheid van het land bij Europese initiatieven zoals Democracy Shield en de gezamenlijke toezeggingen op het gebied van veiligheid om buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI) tegen te gaan; is zich ervan bewust dat Oekraïne voor de EU een belangrijke partner is in de strijd tegen FIMI, en dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan de strijd tegen Russische desinformatie en hybride dreigingen op te voeren; pleit ervoor digitale geletterdheid te bevorderen, de digitaledienstenverordening op socialemediaplatforms te handhaven en de eigen strategische communicatie van de EU te versterken om Russische inmenging tegen te gaan en de aanzienlijke steun van de EU aan Oekraïne duidelijk voor het voetlicht te brengen;

44. is ingenomen met de wetgevingsinitiatieven die de gelijkheid van lhbtqi+-personen en andere gemarginaliseerde groepen moeten bevorderen, met name wetsontwerpen 5488 (haatmisdrijven), 12252 (samenlevingscontracten) en 9103 (geregistreerde partnerschappen); dringt aan op snelle goedkeuring van deze wetten om ervoor te zorgen dat de normen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens worden nageleefd; pleit ervoor dat er een nieuwe antidiscriminatiewet wordt aangenomen inzake seksuele gerichtheid, genderidentiteit en handicap, en dat het Oekraïense rechtskader voor de bestrijding van discriminatie verder wordt versterkt;

45. is verheugd over de aanpassingen van juli 2024 in de wet inzake nationale minderheden, waarmee tweetalige onderwijstrajecten worden ingevoerd, en pleit voor een snelle uitvoering van deze hervormingen door middel van adequate financiering en scholing van onderwijzend personeel; is ingenomen met de oprichting van de Raad van nationale minderheden en de goedkeuring van het actieplan voor de bescherming van de rechten van nationale minderheden tot 2027, dat tot doel heeft de Oekraïense wetgeving in overeenstemming te brengen met de Europese normen; dringt aan op een gestructureerde en inhoudelijke dialoog met

minderheidsgemeenschappen en op volledige uitvoering van de aanbevelingen van de Commissie van Venetië;

46. prijst het vermogen van Oekraïne om de continuïteit en hervorming van het onderwijs te waarborgen, met name via digitale hulpmiddelen, door de EU ondersteunde programma's en de ontwikkeling van veerkrachtige openbare infrastructuur; spoort de Commissie aan de steun voor Oekraïense studenten en instellingen in het kader van Erasmus+, Horizon Europa en de EU4Youth-programma's uit te breiden;

47. juicht het toe dat Oekraïne het Verdrag van Istanbul heeft geratificeerd en dat er centra voor slachtofferhulp zijn opgezet; spoort Oekraïne aan financiering te blijven verstrekken voor de preventie van gendergerelateerd geweld en slachtofferhulp, zeker gezien het verhoogde risico daarop vanwege de oorlog; spoort Oekraïne aan om de wet inzake de beginselen van voorkoming en bestrijding van discriminatie in Oekraïne en de bepalingen in het Oekraïense wetboek van strafrecht inzake haatmisdrijven in overeenstemming te brengen met internationale normen, en de wetswijzigingen door te voeren die nodig zijn om het Verdrag van Istanbul uit te voeren;

48. erkent het verhoogde risico op mensenhandel in conflict- en postconflictsituaties, vooral voor vrouwen en kinderen; verzoekt de Oekraïense autoriteiten om, met steun van de EU, de opsporingsmechanismen te versterken en samen te werken met het maatschappelijk middenveld om de bescherming en rehabilitatie van slachtoffers te waarborgen, in overeenstemming met de EU-richtlijn inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel[1];

49. is een voorstander van het opschroeven van de EU-bijstand aan Oekraïne op het gebied van fysieke revalidatie en prothesegerelateerde zorg, met name voor gewonde soldaten, slachtoffers van mijnen en geamputeerden; wijst erop hoe belangrijk het is dat er een nationaal systeem voor prothesen en revalidatie wordt opgezet met steun van de EU en de lidstaten; pleit voor partnerschappen met Europese medische instellingen om de capaciteit, scholing en toegang tot moderne apparatuur te verbeteren;

50. neemt kennis van de goedkeuring van de wet die orthodoxe parochies in Oekraïne toestaat zich los te maken van het Patriarchaat Moskou en vrij te kiezen voor aansluiting bij een andere hiërarchie; veroordeelt de onrechtmatige toe-eigening en verwijdering van cultureel erfgoed uit tijdelijk bezette Oekraïense

---

[1] Richtlijn (EU) 2024/1712 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van Richtlijn 2011/36/EU inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan (PB L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

gebieden door Russische troepen; dringt aan op de eerbiediging van religieus en cultureel erfgoed in tijdelijk bezette gebieden, waaronder 485 reeds verwoeste locaties, plaatsen voor de eredienst en heilige plaatsen; wijst op de verantwoordelijkheid van alle partijen om cultureel erfgoed te beschermen in overeenstemming met internationale verdragen;

51. roept Oekraïne op door te gaan met de aanpassing van arbeidsnormen, met name op het punt van vrijheid van vergadering en sociale dialoog, en spoort Oekraïne aan zijn nationale arbeids- en sociale wetgeving in overeenstemming te blijven brengen met de EU-normen, in het bijzonder op het gebied van werkgelegenheid, sociaal beleid en gelijke kansen; verzoekt de Commissie extra steun te verlenen om vorderingen op dit gebied te stimuleren; benadrukt dat er breed overleg moet plaatsvinden met vakbonden en het maatschappelijk middenveld, en beveelt aan te profiteren van de deskundigheid van de Internationale Arbeidsorganisatie op dit gebied;

Regionale samenwerking en betrekkingen van goed nabuurschap

52. is ingenomen met de actieve deelname van Oekraïne aan regionale initiatieven, zoals zijn leidende rol in het forum voor het maatschappelijk middenveld van het Oostelijk Partnerschap en de coördinatie van grensoverschrijdende projecten met EU-lidstaten;

53. is verheugd over de recente gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid getiteld “De strategische aanpak van de Europese Unie voor het Zwarte Zeegebied”[1] en met name de mogelijkheden om in dit kader met Oekraïne samen te werken; spoort Oekraïne aan actief te blijven deelnemen aan het Oostelijk Partnerschap en de Parlementaire Vergadering Euronest als “voortrekker op het gebied van integratie” die zich inzet voor Europese waarden en hervormingen in de hele regio;

54. is ingenomen met alle pogingen van Oekraïne en de EU-lidstaten om onopgeloste aspecten van historische bilaterale en regionale betrekkingen, zoals het bloedbad in Wolynië, aan te pakken in een geest van ware en oprechte verzoening en met eerbiediging van de EU-waarden van menselijke waardigheid en goede nabuurschapsbetrekkingen alsook een kritische analyse van historische gebeurtenissen, en moedigt deze pogingen aan; is van mening dat alle betrokken partijen met goede wil op constructieve wijze kunnen komen tot een sereen verzoeningsproces waarin wordt

---

[1] Gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 28 mei 2025 getiteld “De strategische aanpak van de Europese Unie voor het Zwarte Zeegebied” (JOIN(2025)0135).

gestreefd naar wederzijds begrip; is in dit verband verheugd over de lopende gesprekken tussen de Poolse en de Oekraïense autoriteiten, die in april 2025 hebben geleid tot de hervatting van het blootleggen van graven van Poolse burgers op Oekraïens grondgebied; hoopt dat het proces wordt voortgezet met het duidelijke doel de slachtoffers een waardige begrafenis en herdenking te gunnen;

55. is diep bezorgd over de recente ontdekking dat Hongaarse veiligheidsdiensten inlichtingenactiviteiten hebben uitgevoerd in de regio Transkarpatië, in het zuidwesten van Oekraïne; betreurt het systematische beleid van de Hongaarse regering dat erop is gericht de inspanningen van Oekraïne om zichzelf te verdedigen te ondermijnen en kwesties die verband houden met de Hongaarse minderheid in Oekraïne uit te buiten voor politiek gewin, hetgeen de vorderingen van Oekraïne in de richting van EU-integratie belemmert;

Sociaal-economische hervormingen

56. is ingenomen met de uitvoering door Oekraïne van het prioritaire actieplan voor 2023-2024 en de goedkeuring van de wetgeving die nodig is voor de hervorming van het bureau voor economische zekerheid van Oekraïne, zodat het belastingontduiking en economische criminaliteit doeltreffender kan bestrijden;

57. herinnert aan de goedkeuring van de wet inzake lokale overheidsdiensten in 2023 en moedigt de Oekraïense regering aan een systemische aanpak te hanteren voor de komende hervormingen van het openbaar bestuur door een duidelijke visie en een gestructureerde uitvoeringsstrategie vast te stellen; benadrukt dat de institutionele en administratieve capaciteit moet worden opgebouwd die noodzakelijk is om het succes op lange termijn en de impact van de toetredingsgerelateerde hervormingen te waarborgen, niet alleen in de wetgeving, maar ook in de praktijk; is verheugd over de recente goedkeuring door de Verchovna Rada van wetsontwerp nr. 8222, dat het beloningsstelsel voor ambtenaren moet harmoniseren om zo de efficiëntie van het bestuur te verbeteren en in overeenstemming te brengen met de Europese normen voor het beheer van openbare diensten;

58. spoort Oekraïne aan vooruitgang te boeken met de goedkeuring van de wijzigingen van de wet inzake lokaal bestuur, waaronder wetsontwerp nr. 4298, zodat de hervormingen van het lokale bestuur in overeenstemming worden gebracht met de EU-normen; dringt aan op een evenwichtig rechtskader voor administratief toezicht dat het evenredigheidsbeginsel en het Europees Handvest inzake lokale autonomie eerbiedigt en tegelijkertijd de bevoegdheden, de prerogatieven en het zelfbestuur van lokale overheden waarborgt; herhaalt zijn pleidooi om lokale en regionale overheden officieel de status van rechtspersoonlijkheid te verlenen;

59. pleit ervoor om vooruitgang te blijven boeken bij de decentralisatiehervorming en de versterking van zelfbestuur op lokaal niveau; is verheugd over de aftrap van fase III van het door de EU en de lidstaten gesteunde U-LEAD-programma, dat gericht is op versterking van lokaal zelfbestuur en bevordering van een veerkrachtig herstel op lokaal en regionaal niveau; wijst erop dat moet worden gewaarborgd dat alle toekomstige grondwets- en institutionele hervormingen, met inbegrip van electorale en decentralisatiehervormingen, op transparante en inclusieve wijze en in overeenstemming met de aanbevelingen van de Commissie van Venetië worden doorgevoerd;

60. acht het een goede zaak dat Oekraïne de belangrijkste mijlpalen heeft verwezenlijkt, en verzoekt Oekraïne vooruitgang te blijven boeken bij de uitvoering van het Oekraïneplan, overeenkomstig Verordening (EU) 2024/792, en ook de waarden en normen waarop dat is gebaseerd, in acht te nemen; benadrukt dat de Commissie moet vasthouden aan de conditionaliteit, met name wat betreft pijler III van de faciliteit, om duurzaamheid en verantwoordingsplicht in het hervormingsproces te waarborgen; benadrukt dat Oekraïne goed op stoom is met het doorvoeren van de hervormingen en dat dit te danken is aan de brede maatschappelijke consensus en de conditionaliteit van de faciliteit voor Oekraïne;

61. is ingenomen met de aanhoudende steun voor maatschappelijke organisaties via het beleidsterrein maatschappelijk middenveld van de faciliteit voor Oekraïne en spoort Oekraïne aan ervoor te zorgen dat maatschappelijke organisaties niet onnodig in hun activiteiten worden belemmerd vanwege vereisten inzake financiële verslaglegging; acht het voor een doeltreffende uitvoering van het Oekraïneplan en de verwezenlijking van hoogwaardige hervormingen in het kader daarvan belangrijk dat er op zinvolle wordt samengewerkt met het maatschappelijk middenveld en lokale overheden; spoort de Oekraïense gerechtelijke autoriteiten aan om ter bescherming van activisten uit het maatschappelijk middenveld de bestaande mechanismen te versterken, onder meer door middel van gerechtelijke maatregelen; dringt er bij Oekraïne op aan te waarborgen dat de vereisten inzake financiële verslaglegging en de regelgeving inzake de uiteindelijke begunstigden van rechtspersonen geen onnodige negatieve gevolgen hebben voor de werking en onafhankelijkheid van maatschappelijke organisaties; is ingenomen met de aanhoudende steun voor maatschappelijke organisaties via het beleidsterrein maatschappelijk middenveld van de faciliteit voor Oekraïne;

62. benadrukt dat de wederopbouw van Oekraïne niet kan worden los gezien van zijn hervormingen in het kader van de EU-toetreding en dat sociale rechtvaardigheid, duurzaamheid, transparantie en lokale zeggenschap daarbij leidende beginselen moeten zijn; benadrukt voorts dat de wederopbouw van Oekraïne gebaseerd moet zijn op een robuuste rechtsstaat, transparant bestuur en democratische

inclusie; beklemtoont dat justitiële hervormingen, inspanningen op het gebied van corruptiebestrijding en verbeteringen van het openbaar bestuur niet alleen voorwaarden zijn voor toetreding tot de EU, maar ook van fundamenteel belang om investeringen aan te trekken en het vertrouwen tussen de partners en burgers van Oekraïne te herstellen; dringt erop aan dat bij alle wederopbouwinspanningen wordt gekozen voor een genderbewuste aanpak en onder meer ook voor een grotere vertegenwoordiging van vrouwen en minderheden in besluitvormingsprocessen; verzoekt de Oekraïense regering bij de uitvoering van “RebuildUkraine” transparantie en overleg met en deelname van het maatschappelijk middenveld en kwetsbare groepen in de samenleving te waarborgen, met name wat betreft de eerbiediging van de grondrechten en de rechtsstaat, maar ook de niet-discriminerende verdeling en aanwending van EU-middelen;

63. wijst op de cruciale rol van de EU-faciliteit voor Oekraïne en van het programma in het kader van de versnelde terbeschikkingstelling van uitzonderlijke opbrengsten, waarmee in 2025 samen meer dan 30 miljard EUR wordt verstrekt ter ondersteuning van de overheidsdiensten, de macrofinanciële stabiliteit en de hervormingsagenda van Oekraïne; dringt erop aan de financiële steun voor Oekraïne in 2026 en 2027 voort te zetten en te versterken, onder meer door middel van een nieuw macrofinancieel steunpakket om het verwachte begrotingstekort van Oekraïne van 39 miljard EUR op te vangen; merkt bovendien op dat de financiële en economische veerkracht van Oekraïne een essentiële voorwaarde blijft voor de ondersteuning van zijn defensiecapaciteit en hervormingsproces; dringt er daarom op aan oplossingen te overwegen om de buitenlandse schuldenlast van Oekraïne te verlichten;

64. neemt kennis van de economische partnerschapsovereenkomst tussen de VS en Oekraïne over kritieke mineralen en erkent dat de overeenkomst een bevestiging is van de langdurige steun van de VS voor de veiligheid en wederopbouw van Oekraïne, en neemt nota van het in de overeenkomst verwoorde voornemen om het toetredingsproces van Oekraïne tot de EU en de daarmee verband houdende verplichtingen te waarborgen en om verenigbaarheid met de verplichtingen van Oekraïne ten aanzien van internationale financiële instellingen of andere officiële schuldeisers te garanderen; verzoekt de Commissie beide partijen aan te sporen verder te verduidelijken hoe de bepalingen ter waarborging van het EU-integratietraject van Oekraïne zullen worden uitgevoerd, en regelmatig verslag uit te brengen over de verenigbaarheid ervan met het recht van de Unie; acht het van essentieel belang dat bij de winning van mineralen uit hoofde van deze overeenkomst hoge sociale en ecologische normen volledig in acht worden genomen en dat de naleving daarvan wordt gewaarborgd door middel van solide controlemechanismen; verwacht bovendien dat Oekraïne de EU-

milieuwetgeving ter zake, waaronder de kaderrichtlijn water[1] en de richtlijn betreffende het beheer van afval van winningsindustrieën[2], volledig in zijn nationale rechtskader opneemt;

65. herinnert eraan dat er in het kader van de uitbreiding van de EU voor moet worden gezorgd dat toetreding niet leidt tot uitbuiting van de natuurlijke hulpbronnen van kandidaat-lidstaten of bijdraagt tot sociale ongelijkheid en aantasting van het milieu;

66. is verheugd over de vooruitgang die Oekraïne heeft geboekt met de gedeeltelijke goedkeuring van wetgeving inzake dierenwelzijn, ook al is er aanzienlijke vertraging ontstaan bij het nakomen van de verplichtingen die in het kader van de diepe en brede vrijhandelsruimte zijn aangegaan; spoort Oekraïne aan verdere vooruitgang te boeken met de goedkeuring van Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad[3] inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer, met inachtneming van de lopende herziening van deze wetgeving binnen de EU, aangezien deze verordening van cruciaal belang is voor de naleving van de EU-productienormen en de bevordering van meer uitvoer van dierlijke producten naar de EU; verzoekt de EU en haar lidstaten Oekraïne in dit opzicht financiële en technische bijstand te verlenen;

67. beklemtoont de veerkracht en het belang van de landbouwsector (19 % van het bbp, 53 % van de goederenuitvoer), maar benadrukt ook dat het noodzakelijk is waardeketens te diversifiëren, en wijst op de voordelen die een snelle invoering van de fytosanitaire normen van de EU met zich meebrengen; benadrukt dat milieuwaarborgen belangrijk zijn om een groen herstel van Oekraïne te garanderen; verzoekt de Commissie Oekraïne verder te ondersteunen bij de uitvoering van milieueffectbeoordelingsprocedures, in het bijzonder in de bos- en landbouw, en van strategische milieueffectbeoordelingsprocedures; verzoekt de Commissie bovendien Oekraïne verder te helpen bij het opbouwen van bestuurlijke capaciteit voor de volledige tenuitvoerlegging van het milieuacquis van de EU, onder meer met betrekking tot inspraak van burgers bij de besluitvorming, en bij het aanpassen van zijn

---

1 Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

2 Richtlijn 2006/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 betreffende het beheer van afval van winningsindustrieën en houdende wijziging van Richtlijn 2004/35/EG (PB L 102 van 11.4.2006, blz. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/21/oj).

3 Verordening (EG) nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten en tot wijziging van de Richtlijnen 64/432/EEG en 93/119/EG en van Verordening (EG) nr. 1255/97 (PB L 3 van 5.1.2005, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1/oj).

wetgeving aan de richtlijn hernieuwbare energie[1], met name de duurzaamheidscriteria voor bio-energie;

68. verzoekt de Verchovna Rada en de Oekraïense regering wijzigingen aan te brengen in wet nr. 12089, op grond waarvan het momenteel mogelijk is onrechtmatig aan de staat onttrokken grond, waaronder bossen en waterlichamen, te legaliseren ten gunste van particulieren, hetgeen niet in overeenstemming is met het EU-acquis, aangezien de wet in de huidige vorm juridische onzekerheden creëert die de teruggave van dergelijke grond aan de staat onmogelijk maken;

Energie, milieu, duurzame ontwikkeling en connectiviteit

69. is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die is er geboekt bij de hervormingen in de energiesector en de afstemming van het Oekraïense beleid op de doelstellingen van de Europese Green Deal, en spoort Oekraïne aan in dat opzicht geen stappen terug te zetten; benadrukt dat de energiezekerheid van Oekraïne verder moet worden versterkt door een diepere integratie van het land in de energiemarkt van de EU, onder meer door middel van de synchronisatie van het elektriciteitsnet van Oekraïne met dat van continentaal Europa, intensievere samenwerking op het gebied van gasopslag en -voorziening, en een versnelde uitrol van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntiemaatregelen; wijst erop dat vergroting van de veerkracht van kritieke energie-infrastructuur nog steeds van enorm belang is voor de economische stabiliteit en strategische autonomie van Oekraïne;

70. benadrukt dat Oekraïne een aanzienlijk potentieel heeft om energie en energie-intensieve producten te leveren aan de rest van Europa; moedigt Oekraïne daarom aan de energie-interconnecties met naburige lidstaten en regionale partners, zoals de Republiek Moldavië, verder te ontwikkelen met het oog op een verdere integratie in de energiemarkt van de EU; is zich ervan bewust dat Rusland zich met zijn aanvalsoorlog op belangrijke netwerken en fabrieken heeft gericht en deze heeft vernietigd; dringt er bij Oekraïne dan ook op aan gebruik te maken van de wederopbouw om beter te bouwen dan in het verleden door waar mogelijk de meest klimaatvriendelijke technologieën en processen toe te passen, te investeren in hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie en de milieueffecten in de hele productieketen tot een minimum te beperken; is ingenomen met de voortdurende inspanningen van de Commissie op dit gebied om de hervorming van de energiesector in

---

[1] Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PB L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

Oekraïne, met inbegrip van de wederopbouw en groene transitie, te ondersteunen; dringt aan op voortgang bij de uitvoering van bestaande toezeggingen in het kader van het Oekraïneplan en de pakketten voor de Energiegemeenschap, waaronder de opsplitsing van regionale energiedistributiebedrijven;

71. spoort Oekraïne aan om naar aanleiding van de Russische aanvallen op zijn energie-infrastructuur te zoeken naar de meest kosteneffectieve en betrouwbare oplossingen voor zijn energiesector, bijvoorbeeld door zijn op fossiele brandstoffen gestookte energiecentrales zoveel mogelijk te vervangen door gedecentraliseerde en duurzame energietechnologieën; verzoekt de Commissie en de Oekraïense autoriteiten om de middelen uit de faciliteit voor Oekraïne strategisch aan te wenden en hierbij prioriteit toe te kennen aan investeringen in hernieuwbare energiebronnen, die van cruciaal belang zijn voor het waarborgen van energiezekerheid, milieuduurzaamheid en economische veerkracht op lange termijn, zowel in Oekraïne als in de rest van het continent;

72. uit zijn ernstige bezorgdheid over de schadelijke invloed die Rusland uitoefent binnen het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA), ondanks zijn herhaalde schendingen van de kernbeginselen van het IAEA inzake nucleaire veiligheid en niet-inmenging; verzoekt de EU en haar lidstaten te pleiten voor meer controle op de rol van Rusland binnen het IAEA en mogelijke hervormingen te onderzoeken die garanderen dat agressieve landen de neutraliteit en geloofwaardigheid van het internationale nucleaire toezicht niet kunnen ondermijnen;

73. benadrukt dat de Russische aanvalsoorlog neerkomt op ecocide, waardoor er ernstige en langdurige milieuschade is aangericht, onder meer in de vorm van de vernietiging van ecosystemen, de verontreiniging van water en bodems, en gerichte aanvallen op industrie- en energie-infrastructuur; acht het van cruciaal belang dat deze daden internationaal als oorlogsmisdaden worden aangemerkt, zodat Rusland wettelijk aansprakelijk kan worden gesteld en Oekraïne vervolgens schadevergoeding kan ontvangen; dringt erop aan dat de EU in het kader van de wederopbouw van Oekraïne een alomvattende strategie voor milieuherstel ondersteunt; verzoekt de EU en haar lidstaten volledige steun te verlenen aan alle initiatieven om de milieuvernietiging als gevolg van de Russische oorlog te documenteren en zich achter de inspanningen te scharen om in buitenlandse rechtsgebieden de schuldigen ter verantwoording te roepen en schadevergoeding te eisen;

74. prijst Oekraïne voor de goedkeuring van zijn nationaal energie- en klimaatplan, waarin het energie- en klimaatbeleid voor de periode tot 2030 wordt gecoördineerd en gepland, en dat specifieke doelstellingen bevat, waaronder een aanzienlijke vermindering van de broeikasgasemissies en een groter aandeel van hernieuwbare

energie; ondersteunt de voortdurende inspanningen van het fonds voor energie-efficiëntie en het onlangs opgerichte decarbonisatiefonds; verzoekt de EU en de lidstaten de financiële duurzaamheid van deze instrumenten te garanderen, met name in het kader van de wederopbouw en de integratie van hernieuwbare energiebronnen in woningen; moedigt Oekraïne aan het beginsel van een rechtvaardige transitie te integreren in de hervormingen op het gebied van energie om de sociale gevolgen te beperken en kwetsbare groepen te ondersteunen;

75. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan nucleaire veiligheid als een centraal onderdeel op te nemen in de strategie voor het herstel en de EU-integratie van Oekraïne, waarbij aanpassing aan het EU-acquis inzake kernenergie en stralingsbescherming in het kader van Euratom moet worden gewaarborgd; steunt de versterking van de nucleaire veiligheid en responscapaciteit bij calamiteiten met radioactieve stoffen van Oekraïne als centraal onderdeel van de strategie voor het herstel en de EU-integratie van Oekraïne, onder meer door technische en financiële bijstand van de EU en internationale partners; pleit voor het opzetten van een door de EU geleid initiatief om de nucleaire veiligheid te versterken, kritieke infrastructuur te beschermen en stralingsincidenten als gevolg van Russische agressie te voorkomen; spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de pogingen van de Russische Federatie om kritieke infrastructuur van Oekraïne feitelijk in handen te krijgen, en ook over de geloofwaardige berichten dat zij voornemens zou zijn de kerncentrale van Zaporizja los te koppelen van het Oekraïense elektriciteitsnet en onder dwang te integreren in het Russische energiesysteem, hetgeen een schending zou zijn van de soevereiniteit van Oekraïne en het internationaal recht en een aanzienlijk risico zou vormen voor de nucleaire veiligheid; dringt erop aan dat al het Russische militaire personeel en materieel onmiddellijk en onvoorwaardelijk worden teruggetrokken uit de installaties van de kerncentrale Zaporizja en alle andere nucleaire installaties in Oekraïne, en verzoekt het IAEA zich publiekelijk en ondubbelzinnig uit te spreken tegen alle plannen in die richting; stelt dat de integriteit en veerkracht van de Oekraïense nucleaire infrastructuur niet uitsluitend een nationale aangelegenheid, maar ook een gedeelde Europese verantwoordelijkheid is; pleit voor gecoördineerde noodplannen en meer grensoverschrijdende samenwerking tussen de EU-lidstaten om te reageren op mogelijke nucleaire dreigingen als gevolg van Russische acties in Oekraïne;

76. dringt er bij Oekraïne op aan om illegale houtkap, bijvoorbeeld in de oerbossen van de Karpaten, doeltreffend te bestrijden, in overeenstemming met normen voor duurzaam bosbeheer en milieubescherming; roept de EU op om illegale houtkap in verband met het onwettige project voor het skiresort in Svydovets te helpen voorkomen; spoort Oekraïne aan te investeren in duurzame en in ecologisch en milieuopzicht veilige toeristische infrastructuur;

77. verzoekt de Commissie Oekraïne te helpen om toe te blijven werken naar een hoge mate van toereikendheid van het Emerald-netwerk met betrekking tot de gebieden van bijzonder belang vanuit het oogpunt van instandhouding;

78. is ingenomen met het feit dat 63 % van de totale uitvoer van Oekraïne in 2024 naar de EU ging, tegenover 42 % in 2021, hetgeen duidt op een geslaagde heroriëntatie van de handel;

79. wijst op het strategische belang van de ontwikkeling en uitbreiding van spoorwegcorridors die Oekraïne via het trans-Europese vervoersnetwerk (TEN-T) met de EU verbinden, en die zowel civiele als militaire logistieke doeleinden dienen in het kader van een bredere strategie voor infrastructuur voor tweeërlei gebruik; pleit voor verdere inspanningen om de digitale en vervoersnormen van Oekraïne in overeenstemming te brengen met die van de EU teneinde handel, mobiliteit en veilige communicatie te bevorderen; benadrukt dat betere connectiviteit gunstig zal zijn voor het economisch herstel en de integratie van Oekraïne;

80. verzoekt de Commissie en de lidstaten alle middelen toe te wijzen die nodig zijn om uiterlijk in 2050 het beoogde niveau van vervoersconnectiviteit en -veerkracht te bereiken in Oekraïne, onder meer door de TEN-T-kaarten verder te actualiseren; is verheugd over de geslaagde ontwikkeling en ingebruikname van de solidariteitscorridors, die Oekraïne in staat hebben gesteld de blokkade van Rusland in de Zwarte Zee te omzeilen en diverse goederen naar internationale markten uit te voeren via de aangrenzende EU-lidstaten en Moldavië; spreekt zijn waardering uit voor het feit dat Oekraïne, ondanks de oorlogsgruwelen en de aanzienlijke daling van de graanproductie, een sleutelrol heeft gespeeld bij het voorkomen van een wereldwijde voedselcrisis door via het in 2022 door president Zelensky gelanceerde humanitaire voedselprogramma “Grain from Ukraine” meer dan 170 000 ton tarwe te leveren aan landen die gebukt gingen onder een bijzonder ernstige voedselcrises, met name in Afrika; merkt op dat het overgrote deel van het graan dat uit Oekraïne wordt uitgevoerd, bestemd is voor ontwikkelingslanden;

81. is zich bewust van de vooruitgang die Oekraïne heeft geboekt met de integratie in initiatieven van de EU op het gebied van vervoers- en digitale connectiviteit, en wijst op het belang van aanpassing aan het EU-acquis op deze gebieden; is vooral ingenomen met de maatregelen die zijn getroffen om Oekraïne op te nemen in de roamingvrije zone van de EU, waardoor de roamingtarieven voor mobiele telefonie tussen Oekraïne en de EU voor burgers en bedrijven werden afgeschaft;

82. benadrukt hoe belangrijk het is de connectiviteit, interoperabiliteit en capaciteit van digitale en IT-systemen tussen de EU en Oekraïne te verbeteren, in overeenstemming met de associatieovereenkomst;

dringt aan op voortdurende inspanningen om digitaal beleid te harmoniseren, de samenwerking op het gebied van cyberbeveiliging uit te breiden en te zorgen voor veerkrachtige en veilige digitale infrastructuur; is in dit verband ingenomen met de sluiting van een samenwerkingsovereenkomst tussen het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging en de Oekraïense cyberbeveiligingsautoriteiten in december 2023;

Toetredingsonderhandelingen

83. wijst nogmaals op de beslissing van de Europese Raad van 14-15 december 2023 om toetredingsonderhandelingen met Oekraïne te openen, die een historische mijlpaal vormt op het pad van Oekraïne naar EU-lidmaatschap; is verheugd over het snelle bijeenroepen van de eerste intergouvernementele toetredingsconferentie EU-Oekraïne op 25 juni 2024, waar het onderhandelingsproces officieel in gang werd gezet, en is ingenomen met de inschatting van commissaris Kos dat alle screenings uiterlijk in najaar van 2025 voltooid kunnen zijn;

84. erkent de belangrijke hervormingen en de inzet van Oekraïne en beveelt de Commissie daarom aan spoedig onderhandelingsclusters met Oekraïne te openen om de behandeling van het verzoek van het land om toetreding tot de EU zo snel mogelijk te doen vorderen, onder voorbehoud van de verdere uitvoering van het EU-acquis en de voltooiing van de hervormingen die zijn ingezet; benadrukt dat de toetredingsonderhandelingen een duidelijk en transparant pad moeten volgen, aan de hand van objectieve en meetbare criteria; benadrukt dat die moeten bestaan uit hervormingen op alle fundamentele terreinen en goed werkende, stabiele instellingen die de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en met name het respect voor en de bescherming van minderheden hoog in het vaandel dragen; wijst op de aanbevelingen van de Commissie voor het komende jaar;

85. verzoekt de Hongaarse regering en de lidstaten te goeder trouw te handelen bij het oplossen van kwesties die vergelijkbaar zijn met die in verband met de Oekraïense wet inzake nationale minderheden, en dergelijke kwesties niet te gebruiken als reden om de toetreding van Oekraïne tot de EU te blokkeren; verzoekt de Hongaarse regering dan ook om de start van de eerste onderhandelingsclusters niet langer tegen te houden en Oekraïne en zijn buurland Moldavië in staat te stellen samen vooruitgang te blijven boeken op hun weg naar het EU-lidmaatschap;

86. herinnert eraan dat het uitbreidingsproces niet mag worden gebruikt om bilaterale geschillen te beslechten of een op verdiensten gebaseerde aanpak te vertragen, maar dat dergelijke kwesties los van het toetredingstraject en door middel van een constructieve dialoog en echte samenwerking moeten worden opgelost; herinnert eraan dat te veel vertraging op weg naar volwaardig EU-lidmaatschap zowel de publieke steun als de politieke wil binnen de

kandidaat-lidstaat in gevaar kan brengen;

87. roept, ter voorbereiding van de onderhandelingen, op tot aanhoudende EU-steun, met name in de vorm van ondersteuning van deskundigen om administratieve tekortkomingen als gevolg van de aanhoudende agressie tegen Oekraïne te ondervangen; dringt er bij de EU bovendien op aan technische bijstand te verlenen om Oekraïne te helpen op efficiënte wijze aan alle toetredingscriteria te voldoen; betreurt het besluit van de Amerikaanse regering om de financiering van het Amerikaans Bureau voor Internationale Ontwikkeling (USAID) in te trekken, hetgeen reeds onmiddellijk gevolgen heeft gehad voor de steun in Oekraïne voor cruciale hervormingsprocessen, onder meer op het gebied van de rechtsstaat, corruptiebestrijding, het beheer van de overheidsfinanciën, economische ontwikkeling, energiezekerheid, en de verlening van humanitaire hulp; is ingenomen met de inspanningen van de Commissie en internationale partners om de meest dringende lacunes aan te pakken die door het intrekken van deze financiering zijn ontstaan;

88. wijst erop dat er vóór de toetreding van Oekraïne tot de EU meer EU-steun nodig is om de integratie van Oekraïne te versnellen door middel van programma's voor gerichte financiële en technische bijstand, en benadrukt dat zowel Oekraïne als de EU baat zou hebben bij een geleidelijke integratie van het land in het beleid en de programma's van de EU, naast de formele toetredingsonderhandelingen;

89. merkt op dat de integratie van Oekraïne in de EU, gelet op de omvang van het land en de aanhoudende oorlog, een complexe zaak is die uitdagingen met zich meebrengt in cruciale sectoren zoals de landbouw, en die noopt tot aanzienlijke institutionele en financiële hervormingen binnen de EU om ervoor te zorgen dat zij de capaciteit heeft om Oekraïne op te nemen; verzoekt de EU en de lidstaten daarom deze uitdagingen proactief aan te pakken, de EU-burgers duidelijk te informeren over de voordelen van de integratie van Oekraïne, duurzame en billijke oplossingen te vinden voor gevoelige sectoren en parallel aan de lopende toetredingsonderhandelingen de noodzakelijke interne hervormingen door te voeren; verzoekt de Commissie steun te verlenen aan de sectoren die het meest zijn blootgesteld aan de gevolgen van handelsliberalisering in het kader van de toetreding van Oekraïne; merkt tegelijkertijd op dat de ervaring met eerdere uitbreidingsrondes leert dat er in bepaalde specifieke sectoren waar het acquis nog niet volledig van toepassing is, overgangsperioden nodig kunnen zijn om de huidige lidstaten in staat te stellen zich aan te passen; verzoekt de lidstaten nogmaals blijk te geven van een duidelijke en ondubbelzinnige politieke toewijding ten aanzien van het uitbreidingsproces en dat proces niet te misbruiken voor het beslechten van bilaterale geschillen, die los van het toetredingstraject moeten worden opgelost;

90. herhaalt zijn oproep om de slagvaardigheid van de EU te vergroten door haar besluitvorming te hervormen en ook door bij de Raad te kiezen voor stemming met gekwalificeerde meerderheid over de tussenstappen in het toetredingsproces, met name bij het begin van de onderhandelingen en bij het openen en sluiten van afzonderlijke onderhandelingsclusters en -hoofdstukken;

°

° °

91. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de president, de regering en het parlement van Oekraïne, alsmede aan de regeringen van de lidstaten, de Raad en de Commissie.